

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**DE TRIBVS BONORVM || operum generibus,||
ELEEMOSYNA,|| IEIVNIO ET ORATIONE;|| de que eorundem
operum vi, vsu, & || ratione, LIBRI TRES,|| AVCTORE ||
THEODORO PELTANO SO-||cietatis IESV Theologo.|| AD ...**

Peltanus, Theodor Anton

Ingolstadii, 1580

Decimi. De iis, quibus orare conuenit, vel non conuenit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46891](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46891)

tet, quod, ne quis ante dictas matutinas celebret, iubeat; attamen perpetua Ecclesie consuetudo contrarium docet & obseruat. Nihilominus si qua necessitas incumberet, aut euidentis utilitas id postularet, non esset cum noxa coniunctum, ante dictas matutinas sacris operari.

SIC quoque si quis ea tenetur infirmitate, vt matutinas vel alias horas sine magna difficultate dicere non valeat, Missam autem citra magnam molestiam celebrare queat, poterit is, horis Canonicis prætermisis, Missam celebrare. Porrò Missæ solennes non solent dici ante tertiam vel sextam; imò verò quadragesimalium ieiuniorum tempore vsq; ad nonam, hoc est, vsq; ad tertiam horam post meridiem olim prorogabantur. De loco, eiusdemq; discrimine nulla est difficultas. Qui enim priuatim dicunt, quolibet loco dicere possunt, qui autem publicè, loca peculiariter ad id deputata obseruare debent.

Ieiuniorum tempore Missæ olim aliquot horas post meridiem celebrabantur.

TANDEM cum quædam publicis precibus admisceri cauillantur, quæ secularem leuitatem sapiant verius, quam Ecclesiasticam grauitatem, quorsum tendant non assequor. Nam instrumenta musica, varius ministrorum ornatus, thymiasis, multaque id genus alia, præter vsum vetustissimum, valida quoq; ex Scripturis & in scripturis firmamenta habent. Fatemur tamen, in iis omnibus abusum aliquem nonnunquam contingere posse. Verum propter nonnullum abusum bonarum rerum vsus è medio tolli non debet. At de horis Canonicis, cæterisque, quæ ad orationis rationem secundum se spectant, dicta sunt multa satis. Restat, vt explicemus, cuius sit orare; tum cuius rursus gratia vel opera imploranda veniat, siue ad quem oratio dirigi debeat: postremò pro quibus personis vel rebus orare conueniat vel etiam oporteat.

Legitimus vsus propter abusum non tollendus.

De iis, quibus orare conuenit, vel non conuenit.

CAPVT DECIMVM.

EST oratio non solùm hominibus & Angelis, sed tropo quodam diuinis quoque personis tributa interdum comperiat (dicitur namque Spiritus sanctus inenarrabilibus gemitibus pro nobis interpellare)

Roman. 8.

In diuinas perso-
nas non cōuenit
oratio

lare) in nullam tamen secundum se absolute acceptam orare cōuenit; Siquidem proprie rationis oratio ponit indigentiam, naturæque & potestatis disparitatem, & certam nihilominus virium dimensionem. In diuinis autem nulla est substantiæ, aut potestatis, aut maiestatis diuersitas, nulla cuiuscunq; rei egestas, nulla virium dimensio: Vt enim tres diuinæ personæ vnus sunt essentia; ita vnus quoque sunt potentia, opulentia, & omnipotentia. Quare imaginaria quadam ratione posito, vni ex tribus aliquid deesse, hoc indigens frustra ab altera quacunq; peteret: Quippe cum totum id desit vni, quod deest alteri, & id totum rursum adfit vni, quod adest alteri.

Plures causæ cur
in diuinas perso-
nas oratio non
conueniat.

CUM ergo nemo id ab altero petere aut querere soleat, quo ipse abundat, vnaquæque autem hypostasis id totum integrè habeat, quod simul omnes: Rursum cum omnis omnino oratio aliquam inopiam & potentia disparitatem necessariò ponat (petit namq; inferior aut miserior à superiori vel opulentiori, quod sibi deest) singulæ autem diuinæ personæ sint opulentissimæ & inter se æqualissimæ: Tandem cum trium diuinarum hypostasean vna sit voluntas, vna potentia, vna scientia, adeoque quicquid vult, scit, vel potest vna, hoc ipsum quoque velit, sciat, & possit alia, (opera enim Trinitatis ad extra sunt indiuisa) fit vt oratio, quæ est actus patriæ, quæ ipsa etiam inter pares & omnipotentes locum non habet, in diuinas personas nullo modo conueniat.

Quo sensu au-
toritas ponatur
in Patre.

PONITUR sanè à quibusdam in Patre auctoritas; ast illa nullam dicit præminentiam, aut disparitatem, sed solum originis ordinè; quicquid enim habet Pater, hoc totum habet Filius & Spiritus sanctus: Nihilominus hoc ipsum quod habet Filius, hoc à se non habet, accipit autem à Patre; et quicquid habet Spiritus sanctus, hoc totum accepit & accipit à Patre & Filio. Quapropter cum Spiritus sanctus gemitibus inenarrabilibus pro nobis interpellare, aduocare, vel preces offerre, vel aliquid aliud eiusmodi nostri causa præstare asseritur, hoc totum accipiendum est causaliter, nullo modo formaliter. Ipse enim suo aduentu efficit, vt homo de peccatis & miseris suis gemat, & diuinam opem ardentè imploret, vt ad cœlestia intimè adspiret. Paucis eo sensu Spiritus sanctus dicitur gemere vel interpellare, quo frigus pigrum vel ignuum, ager vel dies lætus, cibus vel locus salubris. Tribuuntur au-

Quo sensu vel
modo Spiritus
sanctus pro no-
bis orare vel in-
terpellare dica-
tur.

tem Spiritui sancto familiaris deprecatio, gemitus, interpellatio, aduocatio, aliaque similia, quam Patri aut Filio, quia ipsi appropriatur bonitas vel benignitas; eius autem proprium est, supplicum preces suscipere, & promouere. Constat hinc ergo, orationem neque in Spiritum sanctum, neque in ullam aliam personam diuinam absolute conuenire.

SED dicitur; CHRISTVS est persona diuina, vt qui verus naturalisque æterni Patris Filius existat: Hic autem inter homines adhuc agens integras noctes in oratione transigebat, & hoc ipso quoque tempore ab oratione non cessat, vt qui fidum semper patronum & aduocatum apud DEVM pro nobis agat. Non est ergo vniuersè verum, orandi officium in diuinam hypostasin nõ conuenire. Totum quod de incarnati verbi oratione hinc dicitur, verum est; At totum illi, quod capitis huius initio assertum est, nihil omnino aduersum est. Diximus enim, orationem diuinæ personæ secundum se absolute non conuenire, quod rectè dictum est: At verò vt CHRISTVS Dominus non solum DEVS, sed simul quoque homo est; ita illius hypostasis nõ solum diuinæ, sed humanæ quoque naturæ hypostasis est; vt quæ humanam naturam eque verè & propriè sustentet & terminet, atque hypostasis Petri vel Pauli, Petri vel Pauli naturam sustentat & terminat.

QUAMVIS ergo orare verè & propriè in CHRISTVM quadret, verèque; & propriè orauerit frequenter, hoc tamen in illu non conueniebat secundum naturam diuinam, hoc est, vt diuinæ tantum naturæ hypostasis erat, sed secundum naturam assumptam, siue vt hypostasis illius humanam naturam sustentans erat, secundum quam utique; & Patre & seipso quoque; minor erat, & indigens erat, & omnipotens nõ erat; adeoque; qui oraret, modis omnibus idoneus erat. Sed & multas quoque; cur oraret, & crebrò oraret, iustas causas habebat: Inuitabat enim huc orationis meritum; inuitabat virtutis exemplum; inuitabat veritatis assumptæ naturæ argumentum; inuitabat tandem suscepti muneris officium.

INUITABAT meritum, quia CHRISTVS Dominus sua oratione & obsecratione ea nobis promeritus est, quæ nostris nos viribus promereri nullo modo valebamus. Nisi enim is partes suas interposuisset, indigni planè eramus, qui in Dei conspectum prodiremus, nedum qui votorum compotes efficeremur. Etenim vt

Cur spiritui sancto potius tribuatur deprecatio, vel intercessio, quam aliis personis,

Lucæ 6,

1. Ioan. 2.

Christo conuenit oratio secundum naturam assumptam.

Multæ erant Christo causæ, cur frequenter & ardentè oraret.

Per Christum patrefactus est nobis aditum ad Patrem.

non sui, sed nostri causa patiebatur & moriebatur; ita quoque non sui, sed nostri causa precabatur. Hactenus tamen ad se quoque hac pertinebant, quatenus resurrectionis gloriam nominisque claritatem per ea consequi debebat.

Christus datus
nobis in Redem-
ptorem, Ducem
& Pastorem.
Ioan. 13.
Matth. 11.

Ad Psal. 118.

INVITABAT rursum virtutis exemplum: Quandoquidem CHRISTVS Dominus non solum datus est nobis in Redemptorem & Legislatorem, verum etiam in morum, hoc est, vitæ disciplinæque magistrum & ducem: *Exemplum, ait, dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis.* Et alio loco: *Discite à me, quia mitis sum & humilis corde.* Et cõmuniter dici solet, totam CHRISTIVITAM, nostram esse instructionem. Quò Ambrosius alludens de CHRISTI oratione ita scribit: Pernoctabat Dominus IESVS in oratione, non indigens petitionis auxilio, sed statuens nobis imitationis exemplum. Nam si ille orabat, qui nullius rei egebat; ut qui de sua beatitudine certus iam esset, imò verò secundum potentioris sui partem re ipsa beatus iam erat; quantò magis iis orandum est, qui multis indigent, quotidieque cum carne, mundo, & diabolo incerto Marte dimicant?

Cap. 11.

Christus sacer-
dotis & pontifi-
cis munus susti-
nebat & exerce-
bat.

INVITABAT nihilofeciùs assumptæ naturæ veritas, quandoquidem si nihil orasset, si nihil à DEO petiuiisset, non leuem malè affectis suspicionem obtulisset, se neque hominem esse, neque verè à DEO missum esse. Quare apud Ioannem ita orat: *Pater gratias ago tibi, quoniam audisti me: Ego autem sciebam, quia semper me audis, sed propter populum, qui circumstat, dixi ut credant, quia tu misisti me.* Inuitabat tandem suscepti muneris ratio: Si quidem Sacerdotis & Pontificis munere fungebatur; Põtificum autem & Sacerdotum est, mediatores & intercessores esse inter DEVM & hominem. Quapropter ut ad illù pertinebat, pro peccatis populi sacrificare; ita quoque preces offerre. Atque huc spectat illud Apostoli:

Hebr. 5.

Psal. 2.

Hebr. 5.

OMNIS Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis, quæ sunt ad DEVM, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis. Neque ququam sumit sibi honorem, sed qui vocatur à DEO tanquam Aaron. Sic & CHRISTVS non clarificauit semetipsum, ut Pontifex fieret; sed qui locutus est ad eum: *Filius meus es tu, &c.* Et subdit: *Qui in diebus carnis suæ precibus supplicationesque ad eum, qui possit illum saluum facere à morte, cum clamore valido & lacrymis offerens, exauditus est pro sua reuerentia.* Hæc Paulus ad rem, de qua hinc agimus, admodum appositè,

CABTE-

CAETERVM quòd asserit hoc loco Apostolus, Pontificè nostrum pro sua reuerentia auditum esse, & **CHRISTVS** ipse, se semper à Patre audiri, hoc non de omnibus promiscuè accipiendū est, sed de iis præcipuè, quæ absoluta voluntate petebat. Constat em̄, pro calicis translatione Patrem ter rogasse, neq; tamen, quod tertio rogauerat; impetrasse. Sic quoq; deuotas preces pro illis fudit, qui illum crucifigebāt, quiq; per Apostolorum prædicationē in illum credituri erant, & tamen non omnes sunt conuersi, aut post conuersionem salute potiti. Sic tandem feruenti oratione petebat, vt discipuli illius seruarentur à malo, & tamen non omnes seruati sunt, neq; à malo pœnæ, neq; à malo quoq; culpæ; quia in his omnibus expressa vel tacita conditio latebat. Quod si absolutè rogasset, certò utiq; pro omnibus exauditus fuisset.

PORRO autem quomodo, quibúsue gestibus, vel sermonibus **CHRISTVS** Dominus iam nunc oret in cælo, id certò nobis nõ constat. Quidam tam non ipsum, quàm ipsius merita (vt quæ in perpetua, recentiq; semper **DEI** memoria & acceptatione sint) orantis munus obire dicūt. Alij sola humanitatis, eorumq; quæ in illa pertulit, ostensione orare asserūt. Nam vt pauperum in publicis viis expositorum plagæ, nuditas, miserix &c. ipsis tacentibus interpretatiuè orant; ita, vt illis placet, **CHRISTI** humanitas propter nos atrociter vulnerata, dirisq; modis tractata & excarnificata continuò causam nostram apud **DEVM** agit. Nonnulli vera postulatione, etsi non seruili, vel tali, quali utebatur dum agebat in carne mortali, Patrem adire contendunt.

HÆC postrema sententia, quod spectat ad diuersum præcãdi modum, cum Apostoli doctrina omnino cõgruit: Siquidem dum in diebus carnis suæ preces & supplicationes obtulisse asserit, satis ostendit nunc cum dexterâ Patri asidet, omnemq; in cælo & in terra potestatè obtinet, vel simpliciter nõ orare, vel certè eo modo nõ orare, quo orabat olim, dum adhuc versabatur in corruptibili carne. Attamè quia secūdum naturã assumptam & Deo, & se ipso quoq; infinitis partibus minor est, eritq; semper, non pugnat cum illius statu, etiã suppliciter pro nobis orare, pro se enim non orat; quippe cum nihil illi desit ampliùs, quod per orationē impetrare debeat. Quamuis ergo diuinę hypostasi orare per se non cõuenit, conuenit hoc illi tamen, vt humanam naturam sustentat.

qq 2 Ar

Ioan. 11.

Christus Dominus in iis omnibus exauditus, que absolutè petebat.

Luc. 23.

Ioan. 17.

Ioan. 17.

Quo modo vel ritu Christus in cælo nunc oret incertum.

Christus non eo modo nunc orat, quo orabat cum in terris adhuc degeret.

Bruta animantia neque Deum inuocant, neque eundem per naturæ conditionem inuocare valent.

Pfal. 146.

Quo sensu oratur pro brutis animalibus vel terræ frugibus.

Etsi demones aliquid à Deo interdum petant, non tamè illum propriè inuocant aut adorant.

AT verò vt orare in DEVM non conuenit, propter summam illius perfectionem; ita in bruta animantia non conuenit propter naturalem eorundem imperfectionem: Siquidem oratio, vt supra explicatum est, est actus rationis, vt potè mentis ad DEVM ascensus; bruta autè ratione destituuntur, neq; DEVM cognoscere possunt, vt qui sub sensum, quò illa solo vtuntur, nò cadat, neq; beatitudinis, ad quam omnia, quæ ritè petuntur, proximè vel mediatè referuntur, sunt capacia, neq; vlla tandem libertate, quæ ad orationem est necessària, potiuntur. Dicuntur sanè coruorum pulli DEVM inuocare, nò quòd quicquam omnino illis cum vera oratione sit commune, sed quòd suauis diuinæ prouidetiæ dispositio- ne id consequantur, in quod naturali desiderio feruntur. DEVS enim liberaliter pro sua clementia pascit omnia.

ET quemadmodum brutis, cæterisque ratione destitutis propter causas iam assignatas orare non conuenit, ita pro ipsis, vt bruta animantia sunt, orare temerarium fuerit. Oratur sanè nonnunquam etiam pro brutis, ne videlicet peste lædantur, aut alia clade vel miseria opprimantur, vel extinguantur; sicut oratur quoque pro terræ frugibus, cæterisque in hominum usum venientibus. At istud non propter ipsa bruta, sed propter hominem, qui in illis læditur, vel damnum patitur. Cùm ergo brutis, cæterisque inferioribus propter naturales illorum defectus & imperfectiones, ex quibus nonnullas iam retulimus, orare non conueniat; DEO autem hoc ipsum propter eminentissimam eiusdem perfectionem repugnet, consequens sit, vt orare in solos homines & Angelos, qui inter duo illa extrema medium quodammodo obtinent, propriè congruat.

SED neq; omnibus quoq; Angelis & hominibus orare propriè conuenit. Certum est enim, Angelis apostatis vel non conuenire, vel certè non satis propriè conuenire: Siquidem propria rationis oratio deposcit pium mētis ad Deum affectum; in demones autè nulla est sanctitas, nulla pia in Deum affectio. Est em̄ illorum volūtas in Dei odio obfirmatissima. Adhæc si demones verè & propriè orarent, aut p se orarent, aut pro aliis: Non orant aut pro se; com- pertum em̄ habent, bonum, quod amiserunt, se nulla orationis vi recuperare; malū verò, in quod incurrūt, se nullo vnq̄ tempore expugnare posse. Intelligunt nihilosecius, tantā esse animi sui malitiā & obli-

& obstinationem, vt voluntatem ad bonum aliquod & salutare consilium inflectere non valeant. Neque ignorant tandem, veræ rationis orationem earum rerum petitione præcipuè constare, quæ salutis deseruiunt, se autem ad salutis portum nunquam peruenturos. Cùm ergo hæc omnia exploratè sciant, nolunt orando operam perdere.

NEQVE pro aliis rursus orant, quia cùm summè sint inuidi, neminem salute potiri desiderant, quin potiùs vnicū hoc studium habent, vt omnes à DEO auertant, vnàque secum ad æternum exilium pertrahant. Denique verè orantis est, humiliter sese DEO subdere, votorumque expletionem submissè & patienter ab eodem expectare: Dæmones autem, quòd sint superbissimi, nullo modo DEO se subdere in animum inducunt. Petiuerunt sanè potestatem in Iob, & in omnes liberos & facultates illius; tum in Gerasenorum quoque porcos, votique compotes euaserunt: verum petitiō illa non fuit vera oratio, vt quæ ad proximi exitium & detrimentum ex instituto referretur. Velle autem proximum sine vlla iusta causâ lædere, res ad eò decens aut æqua non est, vt sua quoque natura sit turpissima & ab omni æquitate alienissima. Indulset nihilominus DEVS prauæ illorum voluntati, non quòd ea indulgentia Diabolo vellet gratificari, sed quòd suam potestatem, Diaboli verò imbecillitatem ostēderet; tum etiam quòd beati Iob virtutem & patientiam ea flagellatione orbi patefaceret, vel certè quòd occultum aliquem illius nœuum puniret. Nam etsi Iob iustus & simplex esset, non erat tamen absque vllò prorsus peccato, & vt ille modis omnibus insons fuerit, non erant tamen omnes insones, quorum porci magno numero in mari perierunt. Patet ergo, orationem in Dæmones non conuenire, vel non propriè conuenire.

INCITANT illi ad orandum quosdam nonnunquam, non quòd ex oratione, aut vllò alio bono opere oblectationem aliquam capiant, sed quòd oratione intempestiua, vel nimis assidua, vel contra superioris mandatum deprompta oranti perniciem moliantur. Et quod hîc de dæmonibus, eorundemque oratione dictum est, hoc ipsum de cæteris omnibus damnatis dictum accipiatur: Est enim par vtrobique ratio, par malitia, par obstinatio. Quod ad vtrorumque autem studia spectat, differunt hoc solùm

Dæmones neque pro se, neque pro aliis orant.

Iob 1.
Matth. 8.
Luca 8.
Marc 5.

Cur Dominus Diabolo indulserit potestatem in Iob, & in quosdam alios.

Cur dæmō quosdam incitet ad frequentem orationem.

Par ferè ratio in omnibus dæmonum & damnatorum.

quòd dæmonibus permiffum est extra infernum circumuolare, etfi forfan non omnibus, hominesque ad peccati cœnum allecitate, hoc autem humanis spiritibus æterno supplicio mancipatis ordinariè non conceditur. Verùm quod attinet ad mentis obliuationem, animi à D E O auersionem, superbiam, desperationem, cæteráque incommoda, quæ damnatos vrgent, nullum inter hos & illos discrimen intercedit; Solùm miseriarum gradibus inter se discrepant. Vt ergo dæmones neque pro se, neque pro aliis orant; ita neque cæteri quoque perpetuis inferorum cruciatibus addicti.

D E illis autem, qui in purgatorio detinentur, non idem omnium est iudicium. Quidam quòd certam præfinitamque penam taxatam habeant, nihilque amplius mereri valeant, neque pro se neque pro aliis precari contendunt. Alij contrà & pro se & pro aliis interpellare afferunt. Multi pro se tantùm, non etiam pro aliis orare defendunt, quorum sententia est receptior. Pro se orare extra controuersiam est: Nam cùm diuinæ misericordiæ capaces existant (aliàs enim Ecclesia Catholica frustra pro illis oraret) Deumque ardentè super omnia diligant (sunt enim in gratia confirmati) ac propter salutis beneficium iugem gratiarum actionem omni iure D E O Conditori debeant, nullum est dubium, quin magno desiderio ad fontem illum viuum anhelent, debitamque gratiarum actionem eidem persoluant, nec non causam suam toto animo illi commendent; hæc autem omnia ad orationem pertinent.

Animæ in purgatorio detentæ pro se orant.

A D H A E C quicumque graui aliqua pœna exercentur, quam aliorum ope euadere queant, statim natura ipsa impellente ad illorum benignitatem & fidem conuertere se solent, à quibus certum præsidium sperant; at quotquot purgatoris pœnis exercentur, D E I misericordia, piorumque opera id consequi possunt, ut ab illis vel omnino absoluantur, vel mitiùs certè torqueantur; ergo D E I clementiam & benignitatem feruenter implorant; neque ad alios quoque interna suspiria eiaculari cessant; notum est enim illud Iob: *Miseremini mei saltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me*, quod vniuersalis Ecclesia per Spiritum sanctum edocita illorum personæ accommodat, qui expiantur & detinentur in purgatorio. Denique deest illis bonum, ad quod toto pectore adspirant,

Animæ in purgatorio non solùm Dei clemenciam, sed aliorum quoque intercessionem implorant.

spirant, certòque intelligunt, per DEI misericordiam & aliorum intercessionem pertingere ad illud posse; ergo tam hac quàm illa potiri ex animo desiderant, hoc autem aliud nihil est, quàm preces ad alios transmittere, aut aliorum opem tacitè implorare.

VERVMENIMVERO licet purgatoriis cruciatibus mancipati mentales preces fundant; illorum tamen oratio non est meritosa, neque propriè quoque satisfactoria; Sunt enim extra viam et si id citra terminum. Sed neque plenè quoque & propriè spiritalis suavitatis sensum generat; siquidem propter ingentem pœnarum acerbiter gustus ille & spiritalis suauitas non ita hauritur in purgatorio, vt solet in cœlo, vel in huius etiam vitæ stadio. Est autem propriè impetratoria, hoc est, quæ impetret idonea; nam & gratia est informata, & ab amico pectore profecta, & ad eum directa, cuius clementia modum omnem transcendit. Atq; hoc fat est, vt pro se saltem orent.

Preces eorū, qui detinentur in purgatorio, neq; meritosa, neque propriè quoque satisfactoria sunt.

Sancti cœlesti gloria iam potiti, & pro se & pro aliis quoque orant.

Sancti cœlesti gloria iam potiti, & pro se & pro aliis quoque orant.

IAM si illi orant, quos purgatoriæ pœnæ etiamnum exercent, multò magis orabunt, qui iam olim cum CHRISTO in cœlesti gloria triumphant; quippe quibus ea omnia suppetant, quæ illis, qui detinentur in purgatorio, & aliquid eo etiam amplius. Nam & mente & ratione præditi sunt perinde atque illi; & iusti rursus, charitatèque ornatè ac illi; neque id totum adhuc consecuti sunt, cuius capaces sunt, & quo olim certò potituri sunt; & virtute tandem infinita præditi non sunt, ita vt id totum statim, quod cupiunt, ex se habere valeant. Hæc autem omnia plenè demonstrant & pro se & pro aliis quoque orare. Atq; hoc Spiritus sancti oracula, pluraq; Catholicæ Ecclesiæ decreta non vno loco affirmant.

AT obiciet hîc fortè quispiam: Sancti in patria CHRISTO, quatenus per naturam vel gratiã licet, sese conformant: at is neq; pro se orat, cum bonis omnibus affluat, neq; quicquam omnino amplius desideret; neque pro aliis rursus; alioqui, CHRISTE fili DEI viui ora pro nobis, dicere fas esset, at id vsus non habet. Ad hæc Diui omnes probè compertum habent, quid DEVS his vel illis impertiri velit, vel non velit; cum ergo frustraneam operam sumere non velint, pro iis, quos DEVM abieciisse vident, non orant; neque pro illis rursus, quorum illum misereri certò decreuisse intelligunt. Denique aliquid oratione impetrare ad

ad meritum pertinere videtur; Sancti autem nihil quicquam amplius merentur, cum sint in termino. Quod si praeceptorum meritorum ratione impetrare dixeris, consequens mox fiet, eos facilius impetraturos, qui maiorum apud DEVM meritorum extiterint, adeoque quod quisque haberetur maior, eò familiarius illius patrocinium imploraretur, efficaciusque patrocinaretur, quod tamen communiter fieri non videmus.

VERVM hæc omnia maiori ex parte iam antè sunt soluta: Ostensum est enim, CHRISTVM frequenter pro nobis orasse, & etiamnum orare, etsi non eo modo, quo olim, dum inter homines adhuc versabatur. Sed neque Sancti quoque eo modo nunc orant, quo dum in viuis adhuc agebant, quãuis de eo modo certò nobis non constet. Quòd autem non dicimus: CHRISTE fili DEI ora, vel intercede pro nobis, sicut dicimus: Petre vel Paule ora, vel intercede pro nobis, non vna est causa. Primò licet CHRISTVS verus sit homo, fratribus suis per omnia assimilatus, excepto peccato, est nihilominus verus quoque DEVS, Patri & Spiritui sancto in nullo dissimilis; DEI autem non est rogare aut petere, sed petita concedere; etsi interim secundum formam assumptam rogare vel petere ipsi non repugnet. Quamobrem Ecclesia Catholica eos æmulata, qui CHRISTVM inuocarunt, quando etiam nunc in mortali carne versabatur, nunquam orat: CHRISTE intercede,

Matth. 15.

Marc. 9.

Matth. 9. 15.

Marc. 10.

Luc. 8.

Matth. vlt.

vel ora pro nobis; sed semper, CHRISTE adiuua nos; IESV fili DAVID miserere nostri; CHRISTE præceptor vel Domine salua nos. Mox CHRISTO post resurrectionem etiam secundum naturam assumptam, data est omnis potestas in cælo & in terra; in summam autem potestatem magis conuenit mandare, disponere, & ordinare, quàm seruiliter orare, alteriusve opem implorare. Postremò Ecclesia ab eo orandi modo studio abstinet, ne Arianis, Nestorianis, cæterisque CHRISTI diuinitatem inficiantibus fauere videatur.

Deus communiter non vult finē citra ordinaria media, quæ pīe de boni omnes adhibere cōtendunt.

SED & secundum quoque iam dudum antè dilutum est: dictum est enim, DEI voluntatem ita in hunc vel illum finem ferri, ut media tamen, quæ ad eiusmodi finem obtinendum opportuna vel necessaria iudicat, ne utiquam negligat, aut negligi sinat. Quamuis ergo Sancti intelligant, DEVM hunc vel illum ad hoc vel illud bonum promouere certò statuisse (quod tamen certum non est neque

neque enim ad illorum beatitudinem pertinet, quid de hoc vel illo ab æterno decretum sit, exploratum habere, simul tamen intelligunt, non sine mediis hoc decreuisse. Cùm ergo inter ordinaria media primas faciliè obtineant preces, diuinæ voluntati & ordinationi sese conformantes studiosè illas adhibent. Quod de ordinariis mediis hîc dicitur, eiusmodi exemplo declaro; **DEVS** Abrahæ promiserat fore, vt semè illius multiplicaretur in immensum. Post hanc autem promissionem Isâaco legitimo illius hæredi & successori obtigit vxor sterilis; cuius sterilitatem, vt scripturæ testantur, Isâac suis precibus sanauit, quæ proinde cœlestis benedictionis, promissæque multiplicationis fuerunt medium, & illud quidem adedò necessarium, vt sine illo promissio facta euentum fortitura nunquam fuerit.

Ad tertium respondetur, Sanctos in Patria nihil ampliùs mereri; verùm meritorum vi, quæ in vita collegerant, ea impetrare, quæ diuinæ voluntati consentanea petunt, aut quæ **DEVS** per illorum preces efficere iam inde ab æterno constitutum habebat. Neque hinc tamen sequitur, sanctiorum vel celebriorum patrocinia præ cæteris semper imploranda. Nam vt in terris non plus semper possunt in gratuitis, qui maiorum sunt meritorum, maiorisue sanctitatis, ita neque in cœlo quoque. Singuli enim in cœlo & in terra suas habent gratias, suâque dona & priuilegia, prout Deo vniciquæ distribuere visum fuerit; plerunque maiora eduntur miracula & maiora humano generi conferuntur beneficia per minores Sanctos: siue **DEVS** per hoc indicare velit, eiusmodi dona gratis data non pendere ex cuiuspiam merito, sed ex libera sua voluntate; siue Sanctos, qui alioqui obscuriores erant, hac ratione mundo illustriores reddere studeat; siue eorum fidei & deuotioni, qui magis quandoque afficiuntur erga vnum, quàm erga alium, per hæc sese accommodare quærat. Patet ergo, beatorum spiritus non sine oratione vitam in cœlo traducere.

Quod si Sancti non pro se tantùm, sed pro aliis quoque orant, vt obiter iam indicatum est; non est putandum, Angelos omnino hîc feriari; Siquidem non minor est ratio, cur ipsi pro mortalium genere intercedant, quàm quicumque alij: Quandoquidem diuino decreto ad eorum custodiam & ministerium deputati sunt, qui olim salutis hæreditatem capturi sunt: Quo fit vt præcipua

rr qua-

Cur Deus per
minores ministr
ue illustres san
ctos maiora ple
runque miracu
la edat.

Angeli pro hu-
mani generis sa-
lute orant, præ-
cipuè verò p̄ iis,
quorum curam
gerunt.

quadam ratione illis incumbant ea procurare, quæ clientulorum suorum salutem promouere nata sunt: Cuiusmodi inter cætera sunt fides, spes, charitas, gratia, opera bona, aliâque id genus familia. Cùm hæc ergo illi per se largiri non queant (gratiam enim & gloriam, & quæ necessariam cum his connexionem habent, solus DEVS impertit) restat vt à DEO petant. Quod sedulo illos facere expositum habemus Danielis decimo, Matthæi decimo octauo, Psalmo nonagesimo, Tobia duodecimo, Apocalypsis octauo, & aliis quibusdam locis euidenter.

Luc. 15.
Esaï. 33.

AD HÆC, vt scripturæ disertè testantur, Angeli de mortali bono gaudent: *Est enim gaudium in celo super vno peccatore penitentem agente*, & de illorum ruina vicissim dolent. Ne illis ergo desit iusta lætitiæ causa, vel ne qua offeratur occasio mœstitiæ, hoc est, res talis, quæ sua natura mœstificandi vim habeat (siquidem nullus re ipsa in illos dolor aut tristitia cadere valet) orant ne mali quippiam generi nostro eueniat, bonumq; quod deest, maturè eidem obueniat. Cùm ergo impendens vel præsens malum per se non possint semper arcere vel impedire; neque bonum rursus desideratum conferre, reliquum est, vt ab illo semoueri vel exhiberi illud expetant, qui vnus quoduis malum amoliri & quoduis bonum impertiri potest. Denique ea omnia comperiuntur in Angelis, quæ ad proprii nominis precatorem deposci solent. Nam & mente pollent, & charitate ardent, & sua intercessione multum apud DEVM valent, & infinita tandem potentia, ita vt quicquid velint, per se statim possint, absolutè carent. Superest ergo, vt quæ per se nequeunt, ea à DEO quærant, hoc autem est precatorem agere.

Quicquid ad p̄-
catoris ratione
deponitur, hoc
tantum in Ange-
lis comperitur.

PORRO autem pro aliisne tantum orent Angeli, an etiam pro se ipsis, ideo quidam dubitant, quia iam olim plena beatitudine potiti videntur: Neq; enim illi, vt cæteri beati, secundam stulam, hoc est, corporum suorum resurrectionem expectant, vt qui corporeæ concretionis omnino expertes viuant. Verum si idem est orare, quod mente in DEVM ascendere, vel animi sui desiderium DEO patefacere, & Angeli mentem in DEVM semper erectâ, desideramq; habent, bonumq; quod obtigit, perpetuè esse desiderant, & quod adhuc expectât, certò & citò obuenire exoptant, causam nullam video, cur sui quoque gratia orare negari debeat.

Angeli sui quo-
quæ causa preces
officiunt.

Quon

Quod autem totum illud nondum obtinent, quod expectant, communis doctorum hominum sententia habet. Vix enim comperias celebrem scriptorem, qui post communem carnis resurrectionem illorum gaudium consummatum iri non asserat; siue quod tunc demum omnia incarnati verbi mysteria plenè intelligent; siue quod detrimentum, quod lucifero cum cohortibus suis ruente acceperat, iam tum instauratum cernent: Siue etiam quod de tot hominum salute intensum gaudium capient. Si enim gaudium est in cælo super vno homine pœnitentiam agente, vt modò dicebamus, quanta erit lætitia & exultatio de tot millibus hominum ex mundi huius naufragio ad æternæ salutis portum adductis? Orant itaque Angeli non pro aliis tantum, sed pro se quoque. Pro aliis, vt salui fiant: pro se, quod votorum compotes fiant, quòque Deo Opt. Max. debitum honoris cultum deferant; siquidem oratio inter latriæ actus primas facile obtinet; & quò tandem meritas gratias pro acceptis beneficiis agant. Constat namque, gratiarum actionem inter alias etiam orationis species referri.

Vento ad viatores, in quos oratio propriè conuenit. Sunt hi autem bipartiti: alij enim sunt iusti, alij iniusti. Iustis orationis præsidio opus esse nemo sano iudicio vtens ambigit. Nam etsi stant, cadere tamè possunt. Quamdiu enim hîc viuunt, mens humana de bono ad malum auerti, & de malo rursus ad bonum conuerti potest: Hoc habet per gratiam; illud per naturam. Sed & semper quoque aliquid inuenit, in quo proficiat, cum ad summum nunquam perueniat, neque in hac vita peruenire queat. Semper tandem pro quo satisfaciatur; cum in multis quotidie offendamus omnes, intrâque & extrâ hostem, cum quo pugnet, obuiam semper habeat: Ad hæc omnia autem obtinenda aut euadenda opus est gratia, quæ absq; orationis ope communiter non impetratur.

Iam si iustis conuenit & expedit orare, multò magis id conueniet & expedit iniustis & peccatorib; vt qui multò maioribus & efficacioribus præsidis indigeant, vt salui fiant, quàm iusti. Nam cum spiritaliter sint mortui, Diabolîq; laqueis irretiti, opus habent auxilio, quo à morte exsuscitentur, deque inferni & Diabolî laqueis, aliisq; miseris & sordibus, in quibus iacēt, eruantur.

Luc. 15.

Iusti orationis
præsidio multis
modis indigent.

Iniusti maioribus
præsidis indigent,
quàm iusti,
vt salui fiant, ad
eos; feruentius
& frequentius
orare debent
quàm illi.

Quæ omnia etiam eò ardentius petere & vrgere debent, quò grauior & periculosior est mors peccati, quàm alia quæcunque incommoda. Iusti autem eo liberationis beneficio non egent, alioqui iusta ratione inter iustos censerì non possent.

Quo sensu Deus non exaudit peccatores.

NEC obstat his, scriptum esse, DEVM peccatores non audire; sunt enim hæc verba cæci necdum plenè satis de omnibus illuminati. Quod si cæci dictum inter Spiritus sancti oracula rependum contendas, non de omnibus peccatoribus indiscriminatim, quod dicit, accipias; sed de insigniter obstinatis; vel de iis certè, qui ipsa oratione peccant; cuiusmodi sunt, qui illicita à Deo efflagitant. Nam etsi peccatores, qui à peccatis desistere fixum, deliberatumque habent, & aliquo iam propter admittà scelera doloris sensu tanguntur, non prorsus indigni videantur, qui diuinam clementiam implorantes exaudiantur; attamè qui ita orant, vt peccata peccatis semper agglomerent, neque vllam prorsus de emendanda vita cogitationè suscipiant, haud magna cum re Deum misericordiã implorant; notum est enim illud Propheta: *Cùm multiplicaueritis orationem, non exaudia; quia manus vestra sanguine plene sunt.* At verò multò, qui audiantur, indigniores sunt, qui inimici mortè aut alterius vxorem, aut aliquid aliud istiusmodi à DEO poscunt.

Esai. 1.

Nemo quantūlibet in peccato obstinat⁹ in hac vita orationis p̄sidium negligere debet.

NEQUE tamen qui vni alicui, vel pluribus quoque sceleribus obstinati adhærent, ab oratione, elemosyna, aliisque pietatis officii desistere debent, sed impigrè illis incubere, si fortè DEVS illorum misereatur, potentique gratiæ suæ manu ad se quandoq; rapiat. Etenim vt peccatores, dum vitæ spiritum trahunt, nunquam de salute desperare debent; ita nunquam ab iis operibus desistere, quæ salutem promouere nata sunt. Nam si DEVS Diabolum interdum audit in hominū perniciem, cur obstinati peccatoris cor tandem emollire non queat, si hac vel alia simili oratione infinitam illius clementiam subinde pulset: Domine IESV ne me in finem deseras. Vel; IESV fili Dauid, qui Saulum in Christianorum cædem crudeliter anhelantem admirabili virtute ad te conuertisti, ne me tandem in peccatis meis interire sinas. Verùm de iis, ad quos orare vel non orare pertinet, satis.

De iis, quorum auxilium implorare licet, vel non licet.

CAPVT VNDECIMVM.

EXPLI